

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРАЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

А.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰАТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

«ҰАТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ
ҚАРЖЫЛЫҚ КАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ»
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции,
посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан
«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»

COLLECTION OF REPORTS

of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary
of the national currency of the Republic of Kazakhstan
«STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE»

АСТАНА, ASTANA,
2023

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**"ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ"
Қазақстан Республикасының ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции, посвященная 30-летию
национальной валюты Республики Казахстан
**«СТАБИЛЬНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА»**

COLLECTION OF REPORTS
of the international scientific and practical conference dedicated to the 30th anniversary of the
national currency of the Republic of Kazakhstan
**"STABILITY OF THE NATIONAL CURRENCY AS A FACTOR OF ENSURING
FINANCIAL SECURITY OF THE STATE"**

ASTANA, 2023

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261
М17

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Жағыпарова А.О. – Экономика факультінің деканы
Ажмухамедова А.А. – Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары
Мажитов Д.М. – «Қаржы» кафедрасының профессоры
Бұлақбай Ж.М. – «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі
Майдырова А.Б. – «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі
Сембиева Л.М. – «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі
Аманова Г.Д. – «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі
Муталиева Л.М. – «Туризм» кафедрасының меңгерушісі
Мухияева Д.М. – «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі
Алина Г.Б. – «Бизнес және басқару» факультетінің деканы, Esil University

М17 «Ұлттық валютаның тұрақтылығы мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету факторы ретінде» Қазақстан Республикасы Ұлттық валютасының 30 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023. – 787 б. Международная научно-практическая конференция, посвященная 30-летию национальной валюты Республики Казахстан **«Стабильность национальной валюты как фактор обеспечения финансовой безопасности государства»**. – Астана: ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, 2023. – 787 с. International scientific and practical conference dedicated to the 30 thanniversary of the national currency of the Republic of Kazakhstan **«Stability of the national currency as a factor of ensuring financial security of the state»**. – Astana: L.N. Gumilyov ENU, 2023. – 787 p.

ISBN 978-601-337-909-8

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның еңбектер жинағында мемлекеттің қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының тұрақтылық факторлары қарастырылған.

В сборнике трудов международной научно-практической конференции рассмотрены факторы обеспечения финансовой безопасности государства и стабильности национальной валюты Республики Казахстан.

In the collection of works of the international scientific and practical conference, factors of ensuring the financial security of the state and the stability of the national currency of the Republic of Kazakhstan are considered.

ISBN 978-601-337-909-8

ӘОЖ 336(075.8)
КБЖ 65.261

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023

инструмент, как обратная связь. К примеру, HR-служба компании «Eurasia Group EGK» на основе цифровых технологии периодически проводит онлайн опросы, по методике Gallup Q12, с использованием индекса лояльности ENPS для определения уровня удовлетворенности работой.

Таким образом, вышеперечисленные тенденции в целом создают гуманную и благоприятную картину управления человеческими ресурсами. Переход на развитие человеческого капитала, в котором каждый сотрудник уверен, что его мнение и предложения всегда во внимании, поддержка трендов, отражающих индивидуальный подход, вовлечение, понимание – создают в организации богатую почву для эффективной деятельности, подтверждаемая реальным примером казахстанской организации. Устойчивый рост организации и благополучие ее сотрудников, в результате положительного влияния данных тенденции, способствует стабилизации экономики, и в свою очередь, стабилизации национальной валюты. Благоприятная репутация организации дает возможность организации привлекать иностранный капитал, ведущий за собой спрос на национальную валюту и способствующий ее стабильности.

Список литературы

1. Кибанов А. Я. Управление персоналом организации: стратегия, маркетинг, интернационализация: учебное пособие / А. Я. Кибанов, И. Б. Дуракова. – Москва: ИНФРА-М, 2020. – 301 с.
2. Имаи, М. Кайдзен: ключ к успеху японских компаний / Имаи М.; Пер. Гутман Т. – 9-е изд. – Москва: Альп. Бизнес Букс, 2016. – 274 с. (Модели менеджмента ведущих корпораций) ISBN 978-5-9614-5565-6
3. Кови С. Семь навыков эффективных менеджеров: Самоорганизация, лидерство, раскрытие потенциала / Кови С., – 2-е изд. – Москва :Альпина Пабли., 2016. – 88 с. – ISBN 978-5-9614-4773-6
4. Стрелеки Д. Большая пятерка для жизни: Как найти и реализовать свое предназначение: учебник: книга /Д. Стрелеки; пер. Мельник Э. И. – Москва: Эксмо, 2019. – 200с.
5. Сотникова С. И. Управление персоналом организации: современные технологии: учебник / С. И. Сотникова, Е. В. Маслов, Н. Н. Абакумова; под ред. С. И. Сотниковой. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : ИНФРА-М, 2020. – 513 с.
6. Управление персоналом: Уч.пособие, – 2-е изд. – Москва: Альпина Паблишер, 2016. – 242 с.: – (Harvard Business Review 10 лучших статей) ISBN 978-5-9614-5659-2
7. Сакетт, Т. Инструменты сильного рекрутинга: как найти и привлечь талантливых сотрудников: практическое пособие / Т. Сакетт. – Москва: Альпина Паблишер, 2021. – 222 с. – ISBN 978-5-9614-3270-1

IMPROVING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE STABILITY OF THE FINANCIAL SYSTEM IN THE MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION

Armankyzy Zhansaya

Master's student

«7M04117 – Innovation Management»

Scientific supervisor: PhD Mukhiyaeva Dinara Mukhtarzhanovna

L.N. Gumilyov Eurasian National University

(Astana, Kazakhstan)

Zhansayaska2022@gmail.com

Аңдатпа. Қазіргі нарықтық экономика жағдайында кәсіпорынның тиімділігін арттыру үшін инновацияларды енгізу арқылы қол жеткізілетін өнімді немесе қызметті үнемі

жаңарту қажет. Кәсіпорын қызметіне инновацияларды енгізу ұзақ уақыт бойы өндірістің жоғары өсу қарқынына қол жеткізуге, тауардың немесе қызметтің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға және нарықта өзінің жетекші позициясын қорғауға мүмкіндік береді. Инновациялық процестердің жұмысын дұрыс ұйымдастыра отырып, компания жаңа технологиялар, бәсекеге қабілетті өнімдер мен қызметтердің жаңа түрлері түрінде түпкілікті нәтижеге қол жеткізеді. Жүйені басқаруды жақсарту үшін ұйымдағы Инновациялық процестерді оңтайландыратын инновациялық даму менеджерінің жаңа қызметкерін жалдау ұсынылды.

Түйінді сөздер: қызметті талдау, инновациялар, қызметтер, инновациялық дамуды басқару, инновациялық қызмет, инновациялық қызметті басқару.

Аннотация. В условиях современной рыночной экономики для повышения эффективности предприятия необходима постоянная модернизация продукта или услуги, которая достигается за счет внедрения инноваций. Внедрение инноваций в деятельность предприятия позволяет в течение длительного времени достигать высоких темпов роста производства, повышать конкурентоспособность товара или услуги и отстаивать свои лидирующие позиции на рынке. При правильной организации работы инновационных процессов предприятие получает конечный результат в виде новых технологий, новых видов конкурентоспособной продукции и услуг. Чтобы улучшить управление системой, было предложено нанять нового сотрудника менеджера по инновационному развитию, который бы оптимизировал инновационные процессы в организации.

Ключевые слова: анализ деятельности, инновации, услуги, менеджер по инновационному развитию, инновационная деятельность, управление инновационной деятельностью.

Abstract. In the conditions of a modern market economy, in order to increase the efficiency of an enterprise, constant modernization of a product or service is necessary, which is achieved through the introduction of innovations. The introduction of innovations in the activities of the enterprise allows for a long time to achieve high growth rates of production, increase the competitiveness of the product or service and defend its leading position in the market. The correct organization of the work of the innovative processes of the enterprise receives the final result in the form of new technologies, new types of competitive products and services. To improve the management of the system, it was proposed to hire a new employee of the innovation development manager, who would streamline the innovation processes in the organization.

Keywords: activity analysis, innovation, services, innovation development manager, innovation activity, innovation activity management.

In the context of the rapid development of the economy and competition between enterprises, the correct approach to managing innovation plays an important role in the activities of organisations. The correct organization of the work of the innovative processes of the enterprise receives the final result in new technologies, new types of competitive products and services. The use of innovations in the activities of the enterprise allows not only to maintain a stable position in the market, but also to successfully develop, conquering new markets for products and services (E.K. Bazarova, 2014). There is currently no generally accepted terminology in the field of innovation, but there are basic key concepts: innovation, innovation, innovation, which, as a rule, are identified.

The innovative activity of the organization is aimed at increasing its competitiveness by discarding everything that is outdated and hinders the development of the organization and represents the implementation innovation projects and creation of innovation infrastructure. For the successful implementation of innovations in the enterprise, a professional innovation management system is needed (A. M. Gerasimov, I. P. Logino, 2009).

The objectives of innovation activity are to obtain a practical result based on the implementation of projects and to have a positive impact on the scope of the organization. The modern approach to managing the innovation process of an organization is characterised by consistency. The system is something whole, representing the unity and interconnection of parts. The control system is a set of interrelated elements that interact with each other and with the external environment to achieve the goals. The innovation management system, like any other system, consists of two subsystems: managing and managed.

The subjects of innovation management can perform the functions of customers and executors of innovative projects and programs.

The innovation management system receives a great influence from external factors, such as temporal, spatial, trending, political, economic, social, legal economic sciences.

In the world economic literature, innovation is interpreted as the transformation of potential scientific and technological progress into real, embodied in new products and technologies.

For example, *B. Twist (1998)* defines innovation as a process in which an invention or idea acquires economic content. *F. Nixon (2006)* believes that innovation is a set of technical, industrial and commercial activities that lead to the emergence of new and improved industrial processes and equipment on the market. *B. Santo (1993)* believes that innovation is such a social, technical, economic process that, through the practical use of ideas and inventions, leads to the creation of products and technologies that are best in their properties, and if it focuses on economic benefits, profit, the emergence of innovation the market can bring additional income. *I. Schumpeter (1998)* interprets innovation as a new scientific and organizational combination of production factors, motivated by the entrepreneurial spirit.

Methods for managing the innovative development of an organization administrative, economic, socio-psychological, ideological. Factors influencing innovative development are divided into external and internal. When managing the innovative development of an enterprise, it is necessary to take into account indicators that reflect the main areas of investment in innovation, it is necessary to evaluate ongoing activities, develop a plan to improve and finance the most promising areas. To do this, the enterprise needs a mechanism that will adjust the innovative development, improved and help in making decisions. The innovation development kit will be the solution to such a problem.

The study aims to find answers to the following questions:

- How does the development of an algorithm and methods for implementing the innovation process affect enterprises?
- How to identify the features of the innovation process taking place at enterprises with a low level of competitiveness and investment restrictions, and the reasons for the low efficiency of innovation?
- How to develop new and improve existing mechanisms for managing the process of creating innovations as an integral part of an enterprise development strategy?
- How to determine the main integration factors in the development of the innovation process management system?

To answer these research questions, this article uses qualitative research, as it is consistent with the research objectives. The study was conducted based on primary data collected by the researcher via a link sent to the respondents. The study was conducted based on an online survey of 50 respondents working in companies in Kazakhstan.

The collected primary data show the following. The demographic portrait of the respondents is shown in fig. 1 below. According to the data, the respondents mainly consisted of company managers aged 25-30 and 45 and older while 55 % was male, 45 % was female. For the purposes of this article, perception will be considered from different angles, such as attitudes, opinions, understanding [1].

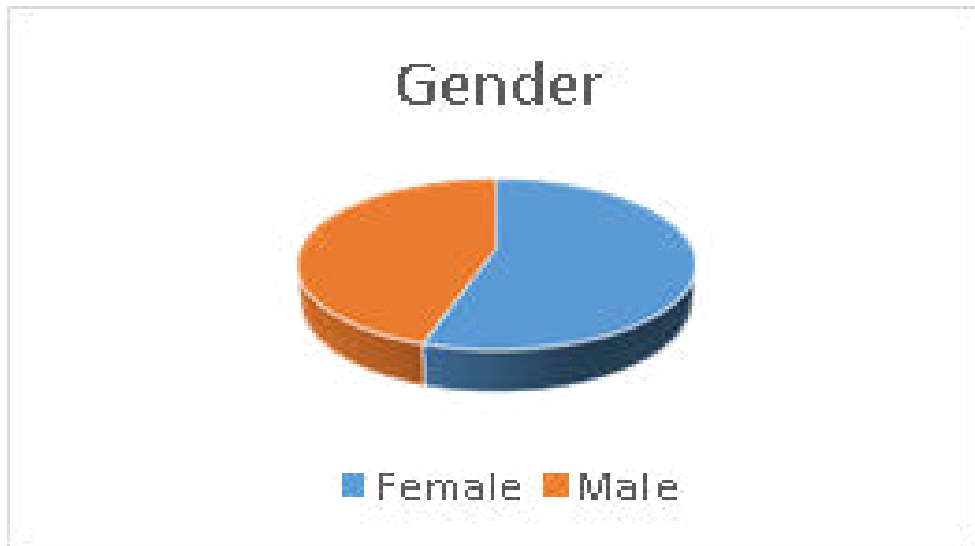

Figure 1 - Gender of respondents

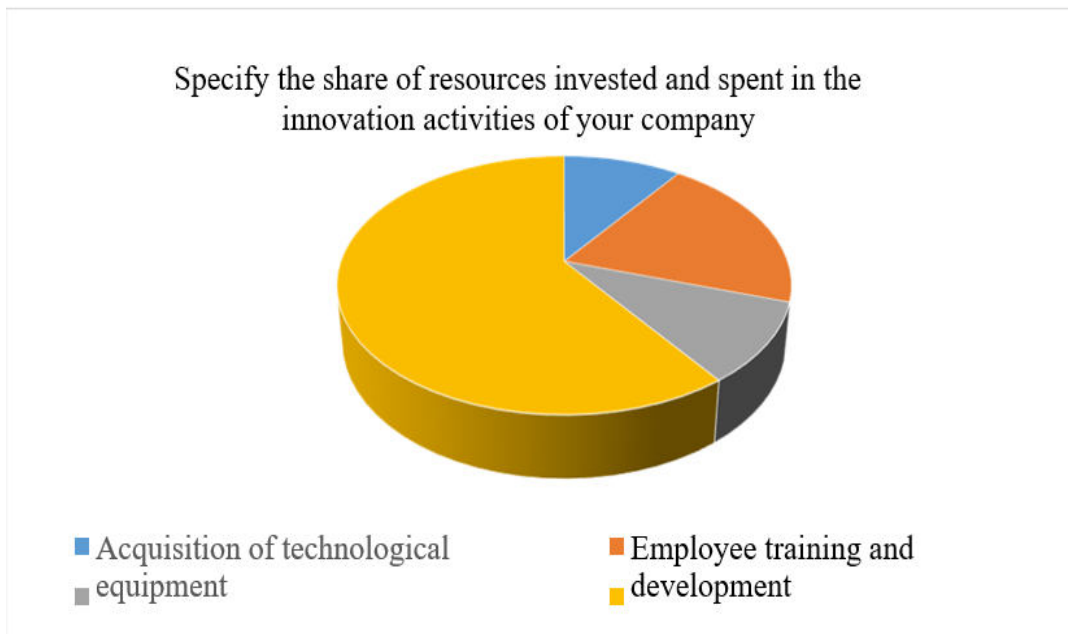

Figure 2 – Innovation activities of the company of respondents

The list of questions on the questionnaire created in Google form was ten. One of them will be about what innovations the company has, it can be seen in the figure 2. The share of companies that do not use any innovation was 55%. It is about that all companies of the Kazakhstan don't use innovation technologies and activities [2].

In the 2021 ranking in terms of innovation development, Kazakhstan ranked 79th out of 132 countries. According to a study by the Bureau of National Statistics, for 2021, out of 28.2 thousand companies, only 3 thousand had innovations. The level of activity in the field of innovation was 10.5% (Table 1) [3].

Table 1 – The volume of innovative products in the regions of Kazakhstan

Volume of innovative products 2021 (billion tenge)			
	Total	Growth to total	Proportion to KZ

	2021	2020	2021		2021	2020
Kazakhstan	1438.7	1715.5	83.9%	-276.8	100%	100%
Kostanay	379.0	349.0	108.6%	30.0	26.3%	20.3%
Karaganda	246.1	145.7	168.9%	100.3	17.1%	8.5%
Akmola	112.3	56.4	199.2%	55.9	7.8%	3.3%
Astana	41.5	67.3	61.6%	-25.9	2.9%	3.9%
Almaty	62.8	56.5	111.3%	6.4	4.4%	3.3%
Kyzylorda	33.1	19.9	166.2%	13.2	2.3%	1.2%
Mangystau	4.2	5.3	79.6%	-1.1	0.3%	0.3%

In modern conditions of the development of market relations, innovations play an increasingly important role, since new products and services are necessary for the effective existence of any enterprise. The ever-changing portfolio of leading innovators in any industry results in a careful approach to the new product development process. The process of creating an innovation and turning it into a new product connects the consumer, the producer and the developer of the innovation [4].

The study made it possible to identify a number of important problems in the innovative demand of enterprises in Kazakhstan, in particular in the structure of demand:

- significant lag in the level of demand for market, marketing developments from the level of demand for technological innovations;
- the predominance of potential demand for a partial modernization of production and types of products offered over the demand for a complete renewal of the technological base and product range.

The modeling of the innovative activity of an enterprise should be based on a certain model of the innovation process.

In order to improve the system of management of innovative activities of the analyzed organization, it was proposed to hire a new employee - an innovation development manager, who will streamline innovation processes in the organization, which will increase the stability of the long-term development of the organization [5].

In the context of the rapid development of the economy and competition between enterprises, an important role in the activities of organizations is played by the correct approach to managing innovation. The correct organization of the work of the innovative processes of the enterprise receives the final result in new technologies, new types of competitive products and services. The use of innovations in the activities of the enterprise allows not only to maintain a stable position in the market, but also to develop successfully, conquering new markets for products and services. There is currently no generally accepted terminology in the field of innovation, but there are basic key concepts: innovation, innovation, innovation, which, as a rule, are identified.

The objectives of innovation activity are to obtain a practical result based on the implementation of projects and provide a positive impact on the scope of the organization [5].

The modern approach to managing the innovation process of an organization is characterized by consistency. A system is something whole, representing the unity and interconnection of parts. The control system is a set of interrelated elements that interact with each other and with the external environment to achieve the set goals. The innovation management system, like any other system, consists of two subsystems, managing and management. The subjects of innovation activity management can perform the functions of customers and executors of innovative projects and programs.

References

1. Baldin K.V., Perederyaev I.I., Golov R.S. Investing in Innovation: Textbook. - M.:

Publishing and Trade Corporation "Dashkov and Co", 2008. - 238 p.

2 Novikova O.A. On the issue of choosing priority directions for improving the management system of innovative activity of an industrial enterprise // Naukovedenie. - 2017. - No6 - Volume 9.

3 Novikova, O.A. Otsenka effektivnosti upravleniya innovatsionnym konturom samorazvitiya promyshlennogo predpriyatiya [Assessment of the efficiency of management by the innovative contour of self-development of an industrial enterprise]. Novikova, N.I. Lyakhova, E.P. Chentsova // Creative Economy. - 2013. - No 9. - S. 60-64.

4 Samarina V.P. Influence of environmental factors on the effectiveness of innovative activities of Russian enterprises // Innovative approaches to solving socio-economic, legal and pedagogical problems in the conditions of the development of modern society: materials of the I international scientific and practical conference. 2015. S. 82-86.

5 Samarina V.P. Take a chance with an idea! Features of the development of venture entrepreneurship in Russia // Russian Journal of Entrepreneurship. 2008. No 1. P. 9-13.

THE IMPACT OF THE NATIONAL CURRENCY EXCHANGE RATE ON FOREIGN TRADE AND EXPORTS

Aitbayeva A.T. & Kakzhanova A.S.
Eurasian National University after L.N. Gumilyov
Astana, Kazakhstan, enu@enu.kz
Scientific advisor - Nurmanova U.K.

Аннотация: Экономический ландшафт Казахстана, богатый природными ресурсами, включая нефть, газ, полезные ископаемые и сельскохозяйственную продукцию, привел к значительному экономическому росту. В статье исследуется влияние обесценивания казахстанского тенге (KZT) на различные секторы, от энергетики и обрабатывающей промышленности до сельского хозяйства и технологий. В то время как более слабая валюта может повысить конкурентоспособность казахстанского экспорта, она также создает проблемы для импортозависимых отраслей и может способствовать внутренней инфляции. Эффективное управление обменным курсом Национальным банком Казахстана является важнейшим аспектом поддержания экономической стабильности.

Аннотация: Мұнай, газ, Пайдалы қазбалар және ауыл шаруашылығы өнімдерін қоса алғанда, табиғи ресурстарға бай Қазақстанның экономикалық ландшафты айтарлықтай экономикалық өсуге әкелді. Мақалада қазақстандық теңгенің (KZT) құнсыздануының энергетика және өңдеу өнеркәсібінен бастап ауыл шаруашылығы мен технологияларға дейінгі әртүрлі секторларға әсері зерттеледі. Әлсіз валюта қазақстандық экспорттың бәсекеге қабілеттілігін арттыруы мүмкін болса да, ол импортқа тәуелді салалар үшін проблемалар туғызады және ішкі инфляцияға ықпал етуі мүмкін. Қазақстан Ұлттық Банкінің айырбас бағамын тиімді басқару экономикалық тұрақтылықты қолдаудың маңызды аспектісі болып табылады.

Abstract: Kazakhstan's economic landscape, rich in natural resources, including oil, gas, minerals, and agricultural products, has led to remarkable economic growth. The article explores the impact of a depreciating Kazakhstani tenge (KZT) on various sectors, from energy and manufacturing to agriculture and technology. While a weaker currency can enhance the competitiveness of Kazakhstan's exports, it also presents challenges for import-dependent industries and can contribute to domestic inflation. Effective exchange rate management by the National Bank of Kazakhstan is a crucial aspect of maintaining economic stability.

Keywords: Kazakhstan, currency Exchange Rates, foreign trade, exports, economic diversification, national currency (tenge), exchange, rate management, export competitiveness, inflation, resilience in economic strategy.